

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Fi.remissvar@regeringskansliet.se
Fi.sba.bb@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss från Finansdepartementet på Boverkets rapport Mått på bostadsbristen – förslag på hur återkommande bedömningar ska utföras, 2020:21

Regeringskansliets diarienummer
Fi2020/052250

Länsstyrelsens ställningstagande

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget till modell för att beräkna bostadsbristen med reservation för ett fåtal principiella synpunkter, se nedan.

Länsstyrelsens synpunkter

Boverket har valt att analysera bostadsbrist utifrån den bostadssociala bemärkelsen bostadsbehov. Boverket undersöker alltså hur många hushåll som har en otillräcklig boendestandard i förhållande till vad som är önskvärt. Det är positivt. En växande grupp har inte råd att bo i nybyggda bostäder och har svårt att få tillträde till bostäder som matchar deras betalningsförmåga, parallellt med att hushåll med stora tillgångar eller höga inkomster inte nämnvärt berörs av bostadsbristen. I modellen får Boverket fram en siffra på hur många hushåll som bor trångt med små ekonomiska möjligheter att ta sig ur sin situation. Siffran presenteras på nationell, regional och lokal nivå.

Överlag är Boverkets modell gedigen och tydlig. Det är bra att beräkningarna ska genomföras varje år. Ökad kunskap om vilka hushåll som påverkas mest av bostadsbristen är ett viktigt planeringsunderlag nationellt, regionalt och lokalt.

Beräkningarna ska användas som underlag för politiska beslut i bostadsförsörjningsfrågor. Ansvaret för bostadsförsörjningen ligger på kommunerna, därför har beräkningar på kommunal nivå prioriterats. Det är positivt. Länsstyrelsen menar att uppgifterna ska ses som kommunens primära kunskapsunderlag när beslut om bostadsförsörjningsåtgärder ska fattas. Andra viktiga underlag är kommunens egen analys över hushållens sammansättning, demografi och bostadsbestånd som tas fram i samband med arbetet med riktlinjer för bostadsförsörjningen.

Vad som är en rimlig bostad definieras enligt sex behovsbaserade kriterier: boendestandard, boendeyta, boendekostnad, geografiskt läge, hur länge bostaden disponeras samt tid för att hitta en ny bostad. De två mått som bäst sammanfattar bostadsbristen är antalet trångbodda hushåll och antalet hushåll med ansträngd boendeekonomi. Länsstyrelsens bedömning är att valet av kriterier är rimliga.

Modellen är i grunden bra, men Länsstyrelsen har några synpunkter som är principiellt viktiga att utreda vidare och komplettera med. Den *första* gäller bostadssituationen i

Stockholmsregionen. Här är den bostadssociala utmaningen inte enbart en fråga för människor med låga inkomster, den besvärliga situationen påverkar även de som borde ha råd att ordna boendet på egen hand, något som behandlas utförligt i vår senaste bostadsmarknadsanalys *Läget i länet – Bostadsmarknaden i Stockholms län 2020* (2020:10). Boverket har valt det så kallade residualmättet för att beräkna rimlig boendekostnad i förhållande till disponibel inkomst. Mättet beräknas som antalet hushåll som inte har en disponibel inkomst som täcker både baskonsumtion (enligt Socialstyrelsen) och schabloniserade boendeutgifter. Vi menar att residualmättet slår fel i vår region med höga bostadspriser, långa bostadsköer och höga hyror. I Stockholmsregionen är det många fler än de som pekas ut i Boverkets modell som inte kan flytta till en bostad som svarar mot dess behov. Vi föreslår därför att Boverket utreder vidare hur residualmättet kan kompletteras så att även de som ligger en bit ovanför mättet fångas in.

Den *andra* synpunkten är att modellen inte fångar de som skulle vilja flytta hit för studier eller arbete på grund av bostadssituationen, det samma gäller de som flyttar från länet enkom på grund av bostadssituationen. Modellen fångar inte heller till exempel familjer eller äldre som enligt registerdata har en rimlig bostadssituation, men som har svårt att realisera en önskad separation eller en flytt till en tillgänglighetsanpassad bostad på grund av svårigheter att lösa boendet.

Den *tredje* synpunkten handlar om att det finns ett stort mörkertal eftersom modellen bygger på tillgängliga registerdata. I vårt län bor många inneboende utan att vara folkbokförda på adressen. De finns således inte med i statistiken. Även nyanlända som anvisas till länet, utifrån de mått som presenteras, riskerar att inte omfattas av modellen. Nyanlända anvisade bor i stor utsträckning i bostadstyper som inte omfattas av Boverkets analysmått (moduler med mera). Det är viktigt att Boverket är tydliga med dessa mörkertal.

Dock kvarstår frågan om Boverkets nya uppdrag (och de föreslagna ändringarna i bostadsförsörjningslagen - Fi2021/00138) leder till att alla inkomstgruppers bostadsbehov tillgodoses? Som vi konstaterat i vår senaste bostadsmarknadsanalys pekar det mesta mot att det behöver utformas en svensk modell för överkomliga bostäder, riktade till hushåll med lägre inkomster. Det relaterar även till FNs globala mål i Agenda 2030 (delmål 11.1 Säkra bostäder till överkomlig kostnad) och till EUs sociala pelare om rättigheter för boende och hemlösa.

De som deltagit i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Johan von Sydow med Henrik Weston som föredragande. I den slutliga handläggningen har också samhällsbyggnadsdirektör Åsa Ryding och tillväxtdirektör Anna Conzen medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.